

Verimlilik Genel Müdürlüğü, KOSGEB ve DEK-TMK Enerji Verimliliği Çalışmalarını Değerlendirdi...

SANAYİDE UYGULAMA PROJELERİ BEKLENİYOR

EMO Basın- Enerji verimliliği dosyası kapsamında sanayi kuruluşları ve enerji sektöründeki verimlilik uygulamalarını anlayabilmek için Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürlüğü'nün, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nın (KOSGEB), Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi'nin (DEK-TMK) görüşlerini aldı.

Kurumlardan, 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu'nun 2 Mayıs 2007 tarihinde yürürlüğe girmesinden bu yana geçen 5 yıllık sürede ülkemizde yaşanan gelişmeleri değerlendirmelerini; değerlendirmeleri kapsamında da faaliyet yürüttükleri alanlara ilişkin ayrıntılı bilgi aktarmalarını istedik. Diğer yandan enerji verimliliği alanına ilişkin 2013 yılı beklentilerini öğrenmeye çalıştık.

Elektrik Mühendisliği Dergimizin sorularına Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürlüğü adına Genel Müdür Anıl Yılmaz, KOSGEB Başkanı Mustafa Kaplan ve DEK-TMK Yönetim Kurulu Başkanı Süreyya Yücel Özden yanıt verdi.

Verimlilik Genel Müdürü Anıl Yılmaz, temiz üretim (eko-verimlilik) kavramı üzerinde dururken, bu anlayışla daha başlangıçta çevreye duyarlı üretim anlayışının yerleştirileceğini anlattı. Yılmaz, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın hedeflerinden birini de "Hayata geçirilecek temiz üretim uygulamaları için eğitim, danışmanlık ve teknik destek hizmetlerinin sağlanması ile uygulama projelerinin uygun finansal araçlarla buluşturulması" olarak ortaya koydu.

KOSGEB Başkanı Mustafa Kaplan, "Enerji verimliliğinin artırılması, yenilenebilir enerji kullanımının etkinleştirilmesi ve çevresel uygulamalar; iklim değişikliği etkilerinin azaltılmasına ve ekonomiye olan katkıları nedeniyle birçok alanda olumlu etkiler yaratmaktadır" dedi. Türkiye'nin yüksek ithalat ve verimsiz enerji kullanım sorunuyla karşı karşıya bulunduğuna işaret eden Kaplan, enerji tüketiminin yaklaşık yüzde 40'ını gerçekleştiren sanayide yüzde 15'lik tasarruf olanağı tespit edildiğini anımsatarak, bunun da yüzde 50'sinin düşük maliyetli ve 2 yıldan az süreli geri ödemeli yatırımlarla gerçekleştirilebilir olduğuna dikkat çekti. Kaplan, ayrıca KOSGEB'in yaptığı desteklemeler ve yürüttüğü uluslararası projeler hakkında Elektrik Mühendisliği Dergisi'ne bilgi verdi.

DEK-TMK Yönetim Kurulu Başkanı Süreyya Yücel Özden, enerji verimliliği alanında mevzuat çerçevesinin oluşturulmasını, artan talebi karşılamaya yönelik enerji politikası anlayışında bir dönüşüm süreci olarak değerlendirdi. Ancak uygulamada çokça problemlerle karşılaşılacağı uyarısında bulunurken, ısı pay ölçer zorunluluğunun uygulamasında çıkan sorunları ve ulaştırma alanında verimlilik yönetmeliğinin atıl kalmasını örnek verdi. Özden, DEK'in yayımladığı Enerjide Sürdürülebilirlik Endeksi'nde 94 ülke arasında 64.

sırada yer alan Türkiye'yi sıralamada aşağı çeken en önemli unsurlardan birinin enerji verimliliği olduğu bilgisini verdi. 2013 yılını enerji verimliliği için geçiş dönemi olarak nitelendiren Özden, DEK-TMK'nın enerji verimliliğine ilişkin önerilerini de ortaya koydu.

SANAYİYE EKO-VERİMLİLİK YAKLAŞIMI

Anıl Yılmaz
Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Verimlilik Genel Müdürlüğü

Küresel iklim değişikliğini hissetmeye başladığımız bu zamanlarda dünya gündeminin üst sıralarında yeşil büyüme, çevre dostu teknolojiler, sürdürülebilir üretim, enerji verimliliği ve temiz üretim (eko-verimlilik) kavramları yer almaktadır. Ülkemizde Enerji Verimliliği Kanunu gibi çeşitli mevzuat ve politika belgeleri bu alandaki üst çerçeveyi çizmiştir. Enerji Verimliliği Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden bu yana ilgili alanlarda olumlu gelişmeler yaşanmış ve enerji verimliliği konusuyla ilgili tüm kesimleri

içine alacak şekilde katılımcı bir yaklaşımla pek çok alanda düzenlemeler yapılmıştır.

Verimlilik Genel Müdürlüğü, ulusal verimlilik istatistikleri kapsamında sanayinin tüm sektörleri ile beraber enerji sektörüne dair verimlilik istatistiklerini de düzenli olarak yayımlamaktadır. Enerjinin tüketimine yönelik mevcut ve planlanan düzenlemelerin yanında, enerji üretiminde de verimliliği artıracak düzenleme ve çalışmaların yapılması enerji sektöründe verimlilik düzeylerinin artmasına ve buna paralel enerji maliyetlerinin düşmesine sebep olacak, bu da ülke sanayisinin daha rekabetçi ve daha istikrarlı bir gelişme yakalamasına yol açacaktır.

İklim değişikliğinin zorunlu kılacağı çevresel ve ekonomik tedbirler açısından sanayicilerimiz ve işletmeler önemli hedef grupların başında gelmektedir. Bakanlığımız da Türkiye Sanayi Strateji Belgesi'nde konuya ilişkin strateji ve eylemlere ağırlıklı olarak yer vermiştir. Türkiye sanayisinin söz konusu değişikliklere uyum sağlaması, temel olarak iklim değişikliğinin nedeni olan sera gazı salınımlarının azaltılması için üretim süreçlerinin iyileştirilmesini gerektirmektedir. Enerji verimliliği kavramını da üretim süreçlerine bütüncül bir bakışla entegre eden bir yaklaşım olarak temiz üretim (eko-verimlilik), bu iyileştirmeler için tüm dünyada doksanlı yıllardan bu yana kapsamlı bir çözüm getirmektedir. Bu yaklaşımla geliştirilen uygulamaların; sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi amacıyla hem doğal kaynakların ve enerji de dâhil olmak üzere diğer tüm girdilerin kullanımını azaltmak, hem işletmelerin faaliyetleri sonucu oluşabilecek çevresel zararı, zarar henüz ortaya çıkmadan kaynağında azaltmak, hem de maliyetleri azaltarak rekabet gücünü artırmak noktalarında başarılı olduğu kanıtlanmıştır.

Doğal kaynakların daha verimli kullanılması ve organizasyonların çevresel performansının artması düşük karbonlu, kaynak etkin ve yeşil endüstrileşme için gereklidir. Özellikle ülkemiz, endüstriyel çıktı başına malzeme, enerji ve kirlilik yoğunluklarını azaltmak için önemli bir potansiyele sahiptir. Örnek vermek gerekirse ülkemizin enerji yoğunluğu Japonya'nın 4 katı seviyesindedir. Ayrıca endüstriyel iklim değişikliği etkilerinin azaltılması ve etkilere uyum süreci de; temiz üretim uygulamaları ile enerji, su, malzeme ve kimyasalları içeren doğal kaynakların verimli kullanılması ile başlamaktadır.

Temiz üretim (eko-verimlilik), hammadde ve enerjiyi daha az kullanmayı, yeniden kullanım ve geri dönüşümü artırmayı, daha az atık oluşturmayı ve tehlikeli atık miktarını azaltmayı amaçlayan çevreye duyarlı bir üretim yaklaşımıdır. Çevresel sorunları ortaya çıktıktan sonra gidermeye çalışan geleneksel kirlilik kontrolü (boru sonu) yaklaşımlarının tersine temiz üretim yaklaşımı, atık oluşumunu kaynağında

önleyerek/azaltarak üretimden kaynaklanan olumsuzlukları en aza indirmeyi amaçlar. Temiz üretim yaklaşımı, kirlilik kontrolü yöntemleriyle kıyaslandığında önleyici bir bakış açısıyla, işletme verimliliğinin artmasında ve çevre kirliliğinin önlenmesinde önemli bir rol oynar.

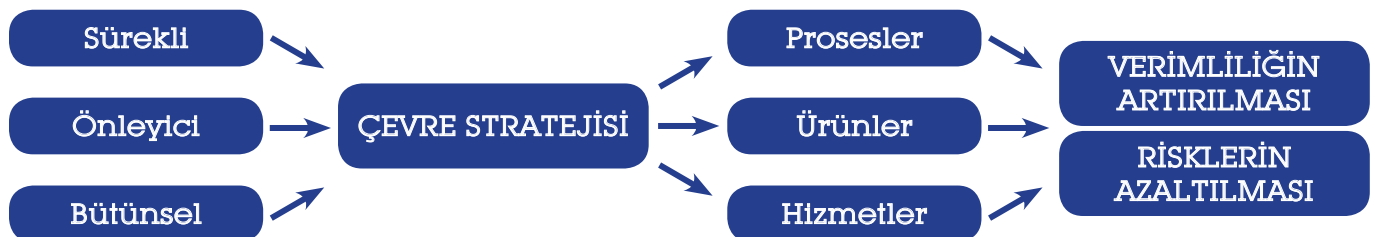
Temiz Üretim (Eko-Verimlilik) Hedefleri

Verimlilik Genel Müdürlüğü; "ekonominin verimlilik esaslarına uygun olarak gelişmesine yönelik olarak verimlilik politika ve stratejileri hazırlamak, sanayi işletmelerinin verimliliğini artırmak, geliştirmek ve temiz üretim projelerini desteklemek amacıyla" 17 Ağustos 2011 tarih ve 28028 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 649 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 4. Maddesi'nde tanımlanan görevleri kapsamında çalışmalarını sürdürmektedir.

- *Türkiye Verimlilik Stratejisi ve Eylem Planı (2014-2017) hazırlanacak ve periyodik olarak güncellenecek, uygulama sonuçları izlenecek ve değerlendirilecektir.*
- *Kaynakların verimli kullanılması ve çevreyle uyumlu üretim prensipleri doğrultusunda, sanayide temiz üretim ve eko-verimlilik programlarının uygulanması sağlanacak, bu çerçevede bir Temiz Üretim (Eko-Verimlilik) Merkezi kurulacaktır.*
- *Danışmanlık ve eğitim hizmetleriyle, verimlilik artırma tekniklerine ve temiz üretim uygulamalarına yönelik teknik kapasite artırılabilecektir.*
- *Kurum ve kuruluşlarda verimlilik artırma teknikleri ve temiz üretim konusunda sistem ve personelle ilgili belgelendirme ve ödüllendirme mekanizmaları geliştirilecektir.*
- *Verimlilik artırma tekniklerine ve temiz üretim uygulamalarına yönelik bilinç düzeyi artırılabilecektir.*
- *Kaynakların verimli kullanılmasına, çevreyle uyumlu üretim ilkelerinin benimsenmesine yönelik araştırmalar yapılacak ve ilgili alanlardaki politika oluşturma süreçlerine katkı sağlanacaktır.*

Çevresel sorunları ortaya çıktıktan sonra gidermeye çalışan geleneksel kirlilik kontrolü (boru sonu) yaklaşımlarının tersine temiz üretim yaklaşımı, atık oluşumunu kaynağında önleyerek/azaltarak üretimden kaynaklanan olumsuzlukları en aza indirmeyi amaçlar.

- *Verimlilik ve temiz üretimle ilgili bilimsel kapasite*

Şekil. Temiz Üretim Kavramı

güçlendirilecek, ilgili alanlarda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlarla ilişkiler geliştirilecektir.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız konunun önemini sanayicilerimiz, işletmeler ve kamuoyu nezdinde vurgulanması ve uygulamaların yaygınlaştırılması amacıyla önemli görevler üstlenmiş bulunmaktadır. Hayata geçirilecek temel üretim uygulamaları için eğitim, danışmanlık ve teknik destek hizmetlerinin sağlanması ile uygulama projelerinin uygun finansal araçlarla buluşturulması Bakanlığımızın önümüzdeki dönemde hedeflediği çalışmalar arasındadır.

VERİMLİ ENERJİ KULLANIMININ ETKİSİ ÇOK BOYUTLU

Mustafa Kaplan
KOSGEB Başkanı

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de gelişim ve yenilikler beraberinde

arttırmaktadır. OECD ülkeleri içerisinde geçtiğimiz 10 yıllık dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke olan Türkiye, yüksek ithalat bağımlılığı ve verimsiz enerji kullanımı ile karşı karşıyadır.

Enerji ihtiyacının yüzde 70'inden fazlası ithal edilen ülkemizde, enerji tüketim oranlarına bakıldığında; ilk sırayı yüzde 39 ile sanayi sektörü alırken, onu yüzde 30 ile konut ve hizmetler sektörü izlemektedir.

Aynı zamanda Türkiye enerji tüketiminde büyük bir tasarruf potansiyeline de sahiptir. Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nün (YEGM) çalışmaları, ülkede 2020 yılında 222 milyon ton eşdeğer petrol (TEP) birincil enerji talebi içinde yaklaşık yüzde 15 enerji tasarrufu (30 mTEP) potansiyeli

bulunulabileceğini göstermektedir. Diğer taraftan Dünya Bankası tarafından yapılan bir çalışmada ise yüzde 27 enerji tasarrufu potansiyelinin varlığına işaret edilmektedir. Yapılan çalışmalarla sanayide yüzde 15, bina sektöründe yüzde 35 ve ulaşımda yüzde 15 tasarruf gerçekleştirilebileceği tespit edilmiş olup, sanayide gerçekleştirilecek tasarrufun yüzde 50'sinin düşük maliyetli ve/veya iki yıldan az süreli geri ödemesi yatırımlarla gerçekleştirilebileceği öngörülmektedir.

Enerji verimliliğinin artırılması, yenilenebilir enerji kullanımının etkinleştirilmesi ve çevresel uygulamalar; iklim değişikliği etkilerinin azaltılmasına ve ekonomiye olan katkıları nedeniyle birçok alanda olumlu etkiler yaratmaktadır.

Son yıllarda enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik ülkemizde gerçekleştirilen mevzuat düzenlemeleri, eksiklikleri gidermesinin yanı sıra yıllardır beklenen destekleyici ortamı da yaratmıştır.

Bilindiği üzere, bu kapsamda hazırlanan Enerji Verimliliği Kanunu 2007 yılında yürürlüğe girmiştir. Eğitim ve bilinçlendirme, enerji verimliliği faaliyetlerinin idari yapılandırılması ve yaygınlaştırılması ve bazı yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması gibi temel stratejileri içeren kanun ile; bu stratejilerin uygulanması için teşvik ve yaptırım unsurları belirlenmekte, enerjinin etkin kullanılması, israfının önlenmesi, enerji maliyetlerinin ekonomi üzerindeki yükünün hafifletilmesi ve çevrenin korunması için enerji kaynaklarının ve enerjinin kullanımında verimliliğin artırılması amaçlanmaktadır.

KOSGEB'in Verimlilik Desteklemeleri

Kanun'un 9. Maddesi'nde, KOSGEB'in hedef kitesinde yer alan işletmelerin, enerji verimliliğine yönelik alacakları eğitim, etüt ve danışmanlık hizmetlerinin KOSGEB tarafından desteklenmesi öngörülmüştür. Kanun çerçevesinde Başkanlığımızca; "KOBİ'lerin enerji verimliliğine yönelik alacakları eğitim, etüt ve danışmanlık hizmetlerinin desteklenmesi" konusu, 2008 yılında yayımlanan "KOSGEB Destekleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile destek programına ilave edilmiştir. Yararlanma koşulları 15 Haziran 2010 tarihli düzenleme ile KOBİ'ler lehine iyileştirilmiştir. Söz konusu düzenlemeyle, destekten yararlanma ön koşulu olan (üç yıllık ortalama) yıllık enerji tüketim miktarı 500 TEP'ten 200 TEP'e düşürülmüştür.

Program süresince "Enerji Verimliliği Desteği"nin üst limiti 30 bin TL'dir. "Ön Etütler" 2 bin TL'ye, "Detaylı Etütler" 20 bin TL'ye ve Verimlilik Arttırıcı Projelere Yönelik Danışmanlıklar 5 bin TL'ye kadar desteklenebilmektedir. Destek oranı, 1'inci ve 2'inci bölgelerde yüzde 50; 3'üncü, 4'üncü, 5'ini ve 6'ncı bölgelerde yüzde 60 olarak uygulanmaktadır.

Enerji verimliliği desteklerine ilave olarak, KOBİ Proje Destek Programı, İşbirliği-Güçbirliği Destek Programı ve Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programları ile enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji konula-

Sanayide yüzde 15, bina sektöründe yüzde 35 ve ulaşımda yüzde 15 tasarruf gerçekleştirilebileceği tespit edilmiş olup, sanayide gerçekleştirilecek tasarrufun yüzde 50'sinin düşük maliyetli ve/veya iki yıldan az süreli geri ödemeli yatırımlarla gerçekleştirilebileceği öngörülmektedir.

rında KOBİ'lere destek sağlanmaktadır.

Türkiye'de Uluslararası Verimlilik Projeleri

KOSGEB destek programlarına ilave olarak Başkanlığımızca, uluslararası işbirlikleri kapsamında; Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Örgütü (UNIDO) ve Fransız Kalkınma Ajansı (AFD) ile işbirliği yapılmaktadır.

UNDP ve UNIDO ile yürütülen işbirliği kapsamında, Birleşmiş Milletler Küresel Çevre Fonu destekli "Türkiye'de Sanayide Enerji Verimliliğinin İyileştirilmesi Projesi" yürütülmektedir. KOSGEB ve diğer ulusal proje paydaşları olan YEGM, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) ve Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ile uluslararası paydaşlar olan UNIDO ve UNDP ile yürütülen 5 yıl süreli yaklaşık 36 milyon dolarlık bütçeli bu proje ile, sanayi sektöründeki işletmelerin çeşitli enerji tasarruf tedbirleri ve enerji verimli teknolojiler kullanması yönünde teşvik edilmesi ve kapasitelerinin artırılması sonucu etkin enerji kullanımları ile Türk sanayisinde enerji verimliliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Proje faaliyetlerine Şubat 2011 tarihi itibari ile başlanmıştır.

AFD ile işbirliği içerisinde yürütülen, "Türkiye'de KOBİ'lerde Enerji Verimliliği" Projesi ise, 23 Haziran 2011 tarihinde KOSGEB ve AFD arasından imzalanan finansman antlaşması ile başlamıştır. Bu proje kapsamında, Türkiye'de faaliyet gösteren KOBİ'lerin enerji verimliliği uygulamalarına, düşük karbon enerji kullanımlarına ve çevresel performanslarının iyileştirilmesine katkı sağlanarak, Türkiye'de enerji verimliliğinin artırılması amaçlanmaktadır. 3 milyon Euro'luk toplam bütçeli ve 3 yıl süreli proje, KOSGEB ve Fransız Küresel Çevre Fonu'nun finans katkıları ile yürütülecektir.

Başkanlığımızca uygulanan destek programları ve yürütülen uluslararası projeler ile; özel sektör temsilcileri, kamu kuruluşları, üniversiteler ve meslek kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde ulusal ve uluslararası yükümlülüklerin yerine getirilmesi, KOBİ'lerde enerji verimliliği çalışmalarının yaygınlaştırılması, yerli üretimin ve yenilenebilir enerji uygulamalarının yaygınlaştırılabilmesi ve enerji maliyetlerinin KOBİ'ler ve ekonomi üzerindeki yükünün hafifletilmesi amaçlanmaktadır.

Bilinçlendirme ve Destekleme Gerekliyor

KOSGEB'in hedef kitlesi olan işletmeler, ulusal ve uluslararası ihtiyaçlara cevap vermek üzere her geçen gün daha da güçlenerek faaliyetlerini sürdürmektedirler. Ancak, her alanda verimlilik artışı sağlayabilmek amacı ile bilinçlendirilmeye ve desteklenmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Başkanlığımızca, "Enerji Verimliliği" konusu, bu anlamda önemli alanlardan biri olarak görülmektedir. Bu anlamda önümüzdeki süreçlerde KOBİ'lerin ve ülkemizin rekabet gücünün artırılması açısından şu hususların önemli olacağı düşünülmektedir:

Enerji verimliliğini arttırmaya yönelik işletmelerin kapasitelerinin (etüt ve proje yapabilme vb.) artırılması.

- *Enerji Verimliliği Danışmanlık (EVD) şirketlerinin nitelik ve kapasitelerinin artırılması.*
- *Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Küçük Sanayi Siteleri'nin (KSS) enerji verimliliğine yönelik faaliyet*

kapasitelerinin artırılması.

- *İşletmelerde sürdürülebilir bir enerji yönetimi kurulmasına katkıda bulunmak ve kuruluşların yasal mevzuatlara da uyumunu kolaylaştırmak için Enerji Yönetim Sistemi Standardı ile ilgili eğitim/belgelendirme konusunda destek ve teşviklerin aktif olarak kullanılması.*
- *Enerji verimliliğine yönelik bilgilendirme-bilinçlendirme ve danışmanlık faaliyetlerinin artması.*
- *Enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik finansal kaynakların çeşitlendirilmesi, kaynaklara erişimin kolaylaştırılması.*
- *Enerji verimliliğinin artırılması için işletmelerin Ar-Ge ve teknoloji geliştirme faaliyetlerine öncelik verilmesi.*

UYGULAMADA ÇOKÇA SORUNLARLA KARŞILAŞACAĞIZ

Süreyya Yücel Özden
DEK-TMK Yönetim Kurulu Başkanı

2007 yılından bu yana ülkemizde enerji verimliliğini destek-

lemek üzere politik anlayışta önemli gelişmeler gözlenmekte ve mevzuat altyapısında köklü değişiklikler yaşanmaktadır. Türkiye'de, Enerji Verimliliği Kanunu ve onu takiben yayımlanan 10'un üzerinde ikincil mevzuat ve tebliğleri ile bir mevzuat çerçevesi oluşturulmuştur.

Bina, sanayi, ulaşım, elektrikli ev cihazları ve okullardaki enerji verimliliği konularını ve çalışmalarını düzenleyen bu yasal yapı, özellikle tüketim noktasındaki enerji verimliliği çalışmalarını yönlendirmek üzere yeni bir dönem başlatmıştır. Türkiye'de enerji politikasında, enerji tüketiminin artan talebinin karşılanmasında yeni tesislerle nasıl karşı-

lanacağını planlayan bir anlayış hakimdir. Bu nedenle bu yeni yasal yapı bir dönüşüm sürecinin başlangıcı sayılabilir, bu anlamda da çok değerlidir.

Önümüzdeki süreçte yasalarla yönlendirilen enerji verimliliği politikalarının hayata geçişindeki sorunların çokça karşımıza çıkacağını düşünüyoruz. Örneğin merkezi sistemle ısıtılan binaların ısıtma giderlerinin; alışıldığı gibi arsa payına göre değil dairelerin gerçek tüketimine göre paylaşılması için çıkartılan yönetmeliğin mecburi uygulaması için son tarih olan Mayıs 2012’de yönetmelik kapsamına giren binaların çok küçük bir bölümünde uygulandığı ve uygulananlarda da sorunlar olduğu için ilgili Bakanlığın tekrar çalışmalar yapması gerekmiştir.

Ulaştırma Verimlilik Yönetmeliği Atıl Kaldı

Ulaştırma enerji verimliliğini düzenleyen yönetmelik ise ilgili kuruluşların yasaları ile yeterince desteklenmediği için tavsiyeler içeren atıl bir yönetmelik olarak durmaktadır. Enerji verimliliği hizmet piyasasını ilgilendiren eğitim, sertifikasyon ve yetkilendirme prosedürlerini düzenleyen yönetmeliklerde de çok önemli revizyonlar yapıldığı için piyasanın etkinleşmesi daha epey vakit alacak gibi görülmektedir.

Diğer yandan Şubat 2012’de Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Enerji Verimliliği Stratejisi ile 2023 yılında Türkiye’nin Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) başına tüketilen enerji miktarının (enerji yoğunluğunun) 2011 yılı değerine göre (baz değer verilmemiştir) en az yüzde 20 azaltılması hedeflenmektedir. Başlangıç değeri belirtilmemiş bu hedefi sağlamak için gerekli her türlü kaynağın seferber edilmesi ve etkin toplumsal ve kurumsal bir katılımlarla planlı çalışmaların yürütülmesi önümüzdeki 10 yılın önemli görevlerindedir. Bu görevin yerine getirilmesi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nın etkin koordinasyonu ve yönetimi olmadan sağlanamaz. Bu nedenle Bakanlık tarafından diğer ülkelerde olduğu gibi yıllık analiz ve değerlendirme çalışmaları yapılmalı ve her yıl toplumla paylaşılmalı, katılımcılık için toplumda gerekli motivasyon sağlanmalıdır. DEK-TMK olarak biz de bu sürecin etkin parçası olmak için hazırladığımız raporlarda önerilerimizi paylaşıyoruz.

Enerjide Sürdürülebilirlik Endeksi’nde 64. Sıradayız

Enerji verimliliği bütün dünyada enerji sektörünün ve dolayısı ile sürdürülebilir gelişmenin en önemli bileşenlerinden birisidir. Dünya Enerji Konseyi, üye ülkelerin enerji politikalarının daha sürdürülebilir hale getirilmesi için yol gösterici çalışmalar yapmakta ve değerlendirmeler yayınlamaktadır. Enerjide sürdürülebilirlik; “Enerji Güvenliği, Enerjide Sosyal Eşitlik ve Azalan Çevresel Etki” boyutlarının üçünü birden tanımlayan “Enerji Üçlemesi”ndeki dengeli gelişmelerle sağlanabilmektedir. Azalan Çevresel Etki boyutu; arz ve talep tarafındaki enerji verimliliği

ve yenilenebilirin arz tarafında daha fazla yer alması ile tanımlanmaktadır. Dünya Enerji Konseyi’nin yayınladığı ülkeler arası 2012 yılı Enerji Sürdürülebilirlik Endeksi’nde Türkiye 94 ülke sıralamasında; Enerji Güvenliğinde 41’inci, Enerjide Sosyal Eşitlikte 53’üncü ve Azalan Çevresel Etki arasında ise 84’üncü sırada yer almaktadır. Bu endekslerin sonucu enerjide sürdürülebilirlikte 64. sırada yer almaktadır. Türkiye’yi sürdürülebilirlik endeksinde aşağıya çeken en önemli unsurlardan birisi enerji verimliliğidir. Enerjide sürdürülebilirlik için, enerji verimliliği için daha fazla ve devamlı politik desteğin gösterilmesi gereklidir.

2013 Geçiş Dönemi Olacak

Türkiye’nin enerji yoğunluğu değerlendirmelerinde de satın alma paritesi ile yapılan kıyaslamalarda, satın alma paritesi göz önüne alınmadan yapılan kıyaslamalarda Japonya Almanya gibi ülkelerden 2.5 misli daha enerji yoğun olsa da, Türkiye’nin pozisyonu iyi ülkeler arasındadır. GSMH’de 2013 yılında beklenen düşüş Türkiye’nin enerji tüketim altyapısında örneğin enerji verimliliği düşük bina stoku ve elektrikli cihazlar, enerji yoğun sanayi üretim, toplu taşımanın payının çok düşük olduğu ulaşım hizmetleri ve yüksek yakıt tüketimli eski binek taşıtları ile yük ve yolcu taşıt filoları değişmediği için enerji yoğunluğunu düşürmek açısından başarısız bir yıl olabilir. Ancak diğer yandan Enerji Verimliliği Stratejisi’nin bir yılı dolduracak olması nedeniyle bazı olumlu gelişmeler ve stratejinin bazı eylemlerinde özellikle mevzuat düzenlemesi konularında gelişmeler beklenebilir. Uygulamalar için önümüzdeki yıl geçiş dönemi olacaktır. Sektörde uluslararası donörlerce desteklenen çeşitli projelerdeki kapasite geliştirme çalışmalarının yoğunlaştığı bir yıl olması nedeniyle önümüzdeki yıl enerji verimliliği konusunda artan farkındalığın etkilerini daha fazla göreceğimizi düşünüyoruz.

Yapılacak Çok Şey Var

Ancak daha etkili çalışmalar için; önümüzdeki yıl enerji verimliliği çalışmaları için görevlendirilmiş olan Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü’nün (YEGM) organizasyon yapısının güçlendirilmesi, sorun yaratan mevzuatın daha fazla katılımcılıkla sade ve uygulanabilir hale getirilmesi; mali desteklerin yeniden ve tüm sektörleri, özellikle halkı destekleyecek şekilde yeniden düzenlenmesi ve arttırılması; Türkiye’de son yıllarda çok yoğun olarak kullanılmaya başlayan uluslararası fonların Türk halkının ve sanayicisinin daha avantajlı şekilde kullanabileceği şekilde koordine altına alınması; tüm finansman programlarının analiz ve değerlendirmelerinin izlenmesi; enerji hizmet piyasasının etkin olarak yaygınlaşması için bürokratik engeller azaltılırken profesyonel sorumluluklarını yüklenmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca Enerji Verimliliği Stratejisi eylemleri, ekonometrik analizlerle yeniden tanımlanmalı; stratejik hedefleri gerçekleştirmek için gerekli tüm kaynaklar belirlenmelidir.

Enerji verimliliği konusunda ülkemizde alınacak daha çok yolumuz var. Sadece enerji konusunda değil, ülke kaynaklarımızın hepsinin kullanımında verimliliğe çok önem vermeliyiz. Hatta bu yönde topyekün yaşam biçimimizde

**2012
yılı Enerji
Sürdürülebilirlik
Endeksi’nde Türkiye
94 ülke sıralamasında;
Enerji Güvenliğinde 41’inci,
Enerjide Sosyal Eşitlikte
53’üncü ve Azalan
Çevresel Etki arasında
ise 84’üncü sırada yer
almaktadır.**